

Spis treści

Od Redaktora Naukowego GRZEGORZ TERESIŃSKI

XVII

TOKSYKOLOGIA SĄDOWA I TANATOCHEMIA

231	Cele, zadania oraz obszar działania toksykologii sądowej GRZEGORZ BUSZEWICZ	3
232	Podział trucizn i rodzaje zatruc w toksykologii sądowej GRZEGORZ BUSZEWICZ	5
233	Metabolizm ksenobiotyków i interakcje lekowe RAFAŁ SKOWRONEK	9
234	Diagnostyka zatruc śmiertelnych GRZEGORZ BUSZEWICZ	15
235	Rodzaje badań i typy analiz toksykologicznych GRZEGORZ BUSZEWICZ	17
236	Strategia badań nieukierunkowanych i wielokierunkowych oraz etapy badań toksykologicznych GRZEGORZ BUSZEWICZ	20
237	Badania przesiewowe i dowodowe GRZEGORZ BUSZEWICZ	28
238	Toksydromy oraz pośrednie biomarkery toksykologiczne GRZEGORZ BUSZEWICZ, GRZEGORZ TERESIŃSKI	32
239	Interpretacja wyników badań oraz informacja toksykologiczna GRZEGORZ BUSZEWICZ	41
240	Skutki niewłaściwego zabezpieczenia materiału do badań toksykologicznych GRZEGORZ BUSZEWICZ	46
241	Techniki instrumentalne i metody analityczne w toksykologii sądowej GRZEGORZ BUSZEWICZ	49
242	Walidacja metod ilościowych w toksykologii sądowej SEBASTIAN ROJEK	65
243	Pośmiertna redystrybucja ksenobiotyków i biomarkerów GRZEGORZ BUSZEWICZ	71
244	Endogenne powstawanie pseudoksenobiotyków i biomarkerów GRZEGORZ BUSZEWICZ	75
245	Badania toksykologiczne żywności i paszy dla zwierząt TERESA LECH	78
246	Badania składu dowodów rzeczowych DARIUSZ ZUBA	82
247	Alkohologia sądowa GRZEGORZ BUSZEWICZ	89
248	Geneza pojęcia „stan nietrzeźwości” GRZEGORZ BUSZEWICZ	92
249	Nietrzeźwość w ujęciu medycznym oraz prawnym GRZEGORZ BUSZEWICZ	95
250	Diagnostyka kliniczna stanu trzeźwości oraz wpływu środków działających podobnie do alkoholu PIOTR ENGELGARDT, GRZEGORZ BUSZEWICZ	98

Spis treści

251	Rodzaje analizatorów wydychanego powietrza GRZEGORZ BUSZEWICZ	109
252	Diagnostyka laboratoryjna stanu trzeźwości GRZEGORZ BUSZEWICZ	115
253	Fazy alkoholemii i metabolizm alkoholu GRZEGORZ TERESIŃSKI, GRZEGORZ BUSZEWICZ	123
254	Możliwości wpływu na przebieg alkoholemii GRZEGORZ TERESIŃSKI, GRZEGORZ BUSZEWICZ	134
255	Interakcje etanolu z innymi ksenobiotykami GRZEGORZ BUSZEWICZ	142
256	Obliczenia toksokinetyczne w alkoholologii sądowej GRZEGORZ BUSZEWICZ	145
257	Rachunki prognostyczne i retrospektywne GRZEGORZ BUSZEWICZ	149
258	Wpływ etanolu na sprawność psychomotoryczną PIOTR ENGELGARDT, GRZEGORZ BUSZEWICZ	158
259	Korelacja stężeń etanolu i zaburzeń psychomotorycznych GRZEGORZ BUSZEWICZ, PIOTR ENGELGARDT	161
260	Ocena działania alkoholu na organizm dziecka MAREK WIERGOWSKI, GRZEGORZ BUSZEWICZ	167
261	Pośmiertne badania stanu trzeźwości GRZEGORZ BUSZEWICZ, DARIUSZ ZUBA	173
262	Interpretacja wyników pośmiertnych badań stanu trzeźwości GRZEGORZ BUSZEWICZ, DARIUSZ ZUBA	177
263	Wpływ czasu przechowywania próbki krwi pobranej zażyciowo na wyniki badań w kierunku etanolu GRZEGORZ BUSZEWICZ	181
264	Etanol endogeny GRZEGORZ BUSZEWICZ, DARIUSZ ZUBA	183
265	Toksykologia psychoaktywnych związków chemicznych PIOTR ADAMOWICZ	186
266	Zjawisko narkomanii, epidemiologia, scena narkotykowa PIOTR ADAMOWICZ	196
267	Klasyfikacja środków psychoaktywnych PIOTR ADAMOWICZ	201
268	Środki odurzające i psychotropowe, prekursorzy PIOTR ADAMOWICZ	205
269	Nowe substancje psychoaktywne (NPS) MAŁGORZATA KŁYS	207
270	Środki zastępcze WOJCIECH LECHOWICZ	215
271	Wziewne środki odurzające WOJCIECH LECHOWICZ	218
272	Profilowanie narkotyków DARIUSZ ZUBA	222
273	Problematyka bezpieczeństwa w ruchu drogowym GRZEGORZ BUSZEWICZ, MARIA KAŁA	228
274	Środki działające podobnie do alkoholu (ŚDPA) GRZEGORZ BUSZEWICZ, MARIA KAŁA	232
275	Interpretacja wyników badań laboratoryjnych przy ocenie środków działających podobnie do alkoholu GRZEGORZ BUSZEWICZ, MARIA KAŁA	235

276	Substancje psychoaktywne stosowane w celach przestępczych MAŁGORZATA KŁYS	240
277	Diagnostyka toksykologiczna najczęstszych zatruc GRZEGORZ BUSZEWICZ	247
278	Zamienniki alkoholu etylowego GRZEGORZ BUSZEWICZ	249
279	Glikol etylenowy, metanol, alkohole propylowe i wyższe GRZEGORZ BUSZEWICZ	252
280	Alkohole niewiadomego pochodzenia GRZEGORZ BUSZEWICZ	258
281	Rozpuszczalniki organiczne GRZEGORZ BUSZEWICZ	261
282	Gazy toksyczne, palne oraz inertne GRZEGORZ BUSZEWICZ	265
283	Interpretacja stężeń tlenu węgla, ocena czasu inhalacji GRZEGORZ TERESIŃSKI	280
284	Pośmiertna dyfuzja tlenu węgla i cyjanowodoru, wpływ temperatury i zmian gnilnych GRZEGORZ TERESIŃSKI, GRZEGORZ BUSZEWICZ	288
285	Związki methemoglobinotwórcze MARCIN ZAWADZKI	292
286	Leki psychotropowe, neuroleptyki i trójcykliczne leki antydepresyjne KRZYSZTOF BOROWIAK	297
287	Wybrane leki nasercowe i obniżające ciśnienie krwi MARCIN ZAWADZKI	305
288	Nienarkotyczne leki przeciwbólowe MARCIN ZAWADZKI	308
289	Trucizny pochodzenia naturalnego TOMASZ KONOPKA, SEBASTIAN ROJEK	311
290	Zatrucia grzybami cytotropowymi MARCIN ZAWADZKI	319
291	Środki biobójcze PAWEŁ SZPOT	324
292	Zatrucia pestycydami PAWEŁ SZPOT	328
293	Rodentycydy antykoagulacyjne MARCIN ZAWADZKI	335
294	Substancje wczesnoporonne PAWEŁ SZPOT	338
295	Związki metali i półmetali TERESA LECH	344
296	Zaburzenia wodno-elektrolitowe w diagnostyce toksykologicznej ROMAN WACHOWIAK	353
297	Steroidy anaboliczno-androgenne MARCIN ZAWADZKI	363
298	Suplementy diety i fałszowane leki MONIKA SZOPA	367
299	Substancje wpływające na aktywność seksualną MARCIN ZAWADZKI	372
300	Biochemiczna diagnostyka okoliczności zgonów GRZEGORZ TERESIŃSKI	375
301	Ostre zatrucia alkoholem GRZEGORZ TERESIŃSKI, GRZEGORZ BUSZEWICZ	385

302	Diagnostyka poalkoholowych zaburzeń metabolicznych GRZEGORZ TERESIŃSKI, GRZEGORZ BUSZEWICZ	389
303	Medyczno-sądowe zastosowanie kongenerów alkoholu GRZEGORZ TERESIŃSKI, GRZEGORZ BUSZEWICZ	396
304	Biochemiczna diagnostyka cukrzycy i jej powikłań GRZEGORZ TERESIŃSKI	400
305	Biochemiczne markery ostrego niedokrwienia serca i mózgu OLGA LOSKA	406
306	Markery nadużycia i uzależnienia od alkoholu GRZEGORZ TERESIŃSKI, GRZEGORZ BUSZEWICZ	411
307	Markery zespołu odstawienia alkoholu GRZEGORZ TERESIŃSKI, GRZEGORZ BUSZEWICZ	418
308	Biochemiczne markery hipotermii GRZEGORZ TERESIŃSKI, GRZEGORZ BUSZEWICZ	422
309	Algorytmy diagnostyki nekrochemicznej GRZEGORZ TERESIŃSKI, GRZEGORZ BUSZEWICZ	427
310	Markery przebytej ciąży MAGDALENA CZUBA	432
311	Badania genetyczne w toksykologii sądowej – farmako- i toksykogenetyka RAFAŁ SKOWRONEK	434
 GENETYKA SĄDOWA I BADANIE ŚLADÓW BIOLOGICZNYCH		
312	Podstawy prawne badań w zakresie genetyki sądowej RENATA JACEWICZ	439
313	Standaryzacja genetycznych badań sądowych RENATA JACEWICZ	450
314	Postęp technologii i ewolucja badań KRZYSZTOF RĘBAŁA, TOMASZ GRZYBOWSKI	458
315	Współczesne techniki badań genetycznych KRZYSZTOF RĘBAŁA, TOMASZ GRZYBOWSKI, MARZANNA CIESIELKA	463
316	Polimorfizm DNA jądrowego i mitochondrialnego TOMASZ GRZYBOWSKI, KRZYSZTOF RĘBAŁA, MARTA GORZKIEWICZ, MARZANNA CIESIELKA	468
317	Ustalanie płci i pokrewieństwa KRZYSZTOF RĘBAŁA, MARZANNA CIESIELKA, TOMASZ GRZYBOWSKI	475
318	Identyfikacja gatunkowa śladów biologicznych MARZANNA CIESIELKA, TOMASZ GRZYBOWSKI, KRZYSZTOF RĘBAŁA	480
319	Indywidualizacja śladów biologicznych MARZANNA CIESIELKA, GRZEGORZ TERESIŃSKI	484
320	Obliczenia biostatystyczne i bazy danych MARZANNA CIESIELKA, KRZYSZTOF RĘBAŁA, TOMASZ GRZYBOWSKI	489
321	Genetyczna identyfikacja ofiar katastrof TOMASZ KUPIEC, MARIA WRÓBEL, MARCIN TOMSIA	498
322	Badania filogenetyczne i predykcyjne TOMASZ GRZYBOWSKI, WOJCIECH BRANICKI, MARTA GORZKIEWICZ, MARZANNA CIESIELKA, KRZYSZTOF RĘBAŁA	509
323	Genetyczne czynniki skłonności do nadużywania alkoholu i uzależnienia od alkoholu PAULINA CAŁKA, MARZANNA CIESIELKA, GRZEGORZ TERESIŃSKI	517

324	Badania genetyczne w archeologii KRZYSZTOF RĘBAŁA	522
325	Diagnostyka genetyczna nagłych zgonów KRZYSZTOF RĘBAŁA	524
326	Genetyczna ocena wieku, czasu zgonu i daty urazu MONIKA WÓJCIK, WITOLD PEPIŃSKI	529
327	Diagnostyka genetyczna chorób zakaźnych MONIKA WÓJCIK, WITOLD PEPIŃSKI, GRZEGORZ TERESIŃSKI, MARZANNA CIESIELKA	533
328	Genetyczna diagnostyka prenatalna KRZYSZTOF RĘBAŁA	544
329	Zabezpieczanie i badania wstępne śladów biologicznych MARCIN WOŹNIAK	548
330	Różnicowanie pochodzenia śladów biologicznych MARCIN WOŹNIAK	557
331	Wykrywanie śladów biologicznych MARCIN WOŹNIAK	559
332	Trwałość i możliwość wykrywania śladów nasienia MARCIN WOŹNIAK	565
333	Rodzaje i ocena sposobu naniesienia plam krwi GRZEGORZ TERESIŃSKI, WOJCIECH TUNIKOWSKI, KRZYSZTOF MAKSYMOWICZ	568
334	Wpływ podłoża na morfologię plam krwawych WOJCIECH TUNIKOWSKI, KRZYSZTOF MAKSYMOWICZ, GRZEGORZ TERESIŃSKI	585
335	Ocena kierunku i prędkości padania kropeł krwi WOJCIECH TUNIKOWSKI, KRZYSZTOF MAKSYMOWICZ, GRZEGORZ TERESIŃSKI	589
336	Położenie i kierunek ruchu ogniska rozprysków krwi WOJCIECH TUNIKOWSKI, KRZYSZTOF MAKSYMOWICZ, GRZEGORZ TERESIŃSKI	599
337	Rekonstrukcja i wizualizacja sekwencji zdarzeń WOJCIECH TUNIKOWSKI, KRZYSZTOF MAKSYMOWICZ, GRZEGORZ TERESIŃSKI	604
338	Ocena czasu naniesienia plam krwawych MARCIN WOŹNIAK	615
INNE BADANIA W MEDYCYNIE SĄDOWEJ		
339	Badania obrazowe GRZEGORZ TERESIŃSKI, ALEKSANDRA BOROWSKA-SOLONYNKO	625
340	Dokumentacja fotograficzna JULIA SOBOL, DOROTA LORKIEWICZ-MUSZYŃSKA, MARZENA ŁABĘCKA	629
341	Pośmiertne badania radiograficzne GRZEGORZ TERESIŃSKI	638
342	Badania radiologiczne w odontologii sądowej KATARZYNA WOCHNA	647
343	Pośmiertna tomografia komputerowa i pośmiertny rezonans magnetyczny GRZEGORZ TERESIŃSKI, ALEKSANDRA BOROWSKA-SOLONYNKO	650

Spis treści

344	Standaryzacja pośmiertnych badań radiologicznych ALEKSANDRA BOROWSKA-SOLONYNKO, GRZEGORZ TERESIŃSKI	668
345	Przydatność pośmiertnej angiografii ALEKSANDRA BOROWSKA-SOLONYNKO, GRZEGORZ TERESIŃSKI	672
346	Rodzaje kontrastów PMCTA GRZEGORZ TERESIŃSKI, ALEKSANDRA BOROWSKA-SOLONYNKO	678
347	Zastosowania ultrasonografii BOHDAN SOLONYNKO, GRZEGORZ TERESIŃSKI, JACEK BAJ	686
348	Termografia GRZEGORZ TERESIŃSKI	693
349	Wirtualizacja 3D – skanowanie i fotogrametria WOJCIECH TUNIKOWSKI, KRZYSZTOF MAKSYMOWICZ, GRZEGORZ TERESIŃSKI	697
350	Nowoczesne metody dokumentacji miejsca zdarzenia WOJCIECH TUNIKOWSKI, KRZYSZTOF MAKSYMOWICZ	709
351	Wirtualna identyfikacja DOROTA LORKIEWICZ-MUSZYŃSKA, JULIA SOBOL, WOJCIECH KOCIEMBA	714
352	Wirtualna diagnostyka porównawcza WOJCIECH TUNIKOWSKI, KRZYSZTOF MAKSYMOWICZ	724
353	Analiza porównawcza śladów ugryzień DOROTA LORKIEWICZ-MUSZYŃSKA, KATARZYNA WOCHNA	730
354	Zastosowanie druku 3D w medycynie sądowej GRZEGORZ TERESIŃSKI	737
355	Wizualizacja sądowa WOJCIECH TUNIKOWSKI, KRZYSZTOF MAKSYMOWICZ	748
356	Rekonstrukcja wyglądu twarzy nieznanymi osobami DOROTA LORKIEWICZ-MUSZYŃSKA	757
357	Histopatologia – zastosowania sądowo-lekarskie RAFAŁ SKOWRONEK, PIOTR BRZEZIŃSKI	766
358	Dodatkowe techniki barwienia preparatów RAFAŁ SKOWRONEK, PIOTR BRZEZIŃSKI	771
359	Biochemiczna i genetyczna diagnostyka sepsy MARTA RORAT, KATARZYNA JERMAKOW	774
360	Badania mikrobiologiczne w medycynie sądowej MARTA RORAT, KATARZYNA JERMAKOW	778
361	Włosy jako materiał dowodowy w toksykologii MARIA KAŁA	782
362	Procedura badania toksykologicznego włosów MARIA KAŁA	786
363	Badania kryminalistyczne włosów TOMASZ KUPIEC	793
364	Tanatopraksja KRZYSZTOF MAKSYMOWICZ, PIOTR BRZUSZCZYŃSKI, GRZEGORZ TERESIŃSKI	801
365	Techniki maceracji kości AGATA THANNHÄUSER, RADOSŁAW DROZD, ŁUKASZ SZLESZKOWSKI, GRZEGORZ TERESIŃSKI	807
366	Sposoby klejenia odłamów kości GRZEGORZ TERESIŃSKI	812
367	Entomologia sądowa ZYMON MATUSZEWSKI, ANNA MĄDRA-BIELEWICZ, RAFAŁ SKOWRONEK	815
368	Badania kryminalistyczne – przegląd DARIUSZ WILK	824

369	Badania poligraficzne KRZYSZTOF WRÓBLEWSKI	841
370	Badanie psychologiczne dla potrzeb opiniowania KINGA WIERZBA	849
371	Psychiatria sądowa RAFAŁ SKOWRONEK, MAREK KRZYSTANEK	854
372	Profilowanie psychologiczne nieznanego sprawcy przestępstwa EWA WACH	860
373	Samobójstwo czy zabójstwo – odtwarzanie sylwetki psychologicznej osoby nieżyjącej EWA WACH	864
374	Weterynaryjna medycyna sądowa PIOTR LISTOS	869
	Skorowidz	875
	Wykaz skrótów i akronimów	889
	Źródło rycin	899
	Wybrane publikacje książkowe w obszarze medycyny sądowej i nauk pokrewnych	905
	Podstawa prawna	911

3. Jaegermann K.: *Stan nietrzeźwości (geneza i dzieje pojęcia w Polsce)*. Oddział Wojewódzki Społecznego Komitetu Przeciwalkoholowego, Katowice 1987.
4. Jakliński A., Nasiłowski W., Markiewicz J.: *Zarys sądowo-lekarskiej toksykologii alkoholu etylowego*. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 1978.
5. Jones A.W., Morland J.G., Liu R.H. (red.): *Alcohol, drugs, and impaired driving. Forensic science and law enforcement issues*. CRC Press, Boca Raton 2020.
6. Karch S.B. (red.): *Forensic issues in alcohol testing*. CRC Press, Boca Raton 2016.
7. Klinger W., Reinicke C., Hodel C.: *Unerwünschte Arzneimittelwirkungen. 5. Auflage*. VEB Gustav Fischer Verlag, Jena 1989.
8. Majchrowicz E., Noble E.P. (red.): *Biochemistry and pharmacology of ethanol*. Plenum Press, New York, 1979.
9. Stratton K., Howe C., Bottaglia F.: *Fetal alcohol syndrome: diagnosis, epidemiology, prevention and treatment*. Institute of Medicine, National Academy Press, Washington 1996.
10. Verster, J., Pandi-Perumal S.R., Ramaekers J.G., de Gier J.J. (red.): *Drugs, driving and traffic safety*. Birkhäuser Verlag AG, Basel 2009.
11. Wallgren H., Barry H.: *Actions of alcohol*. Elsevier, Amsterdam London New York, 1970.

Pośmiertne badania obrazowe i wizualizacja sądowa

1. Burke M.: *Forensic pathology – postmortem CT scanning, fractures, and mechanisms of injury: postmortem CT scanning*. CRC Press, Boca Raton 2011.
2. Folio L.R.: *Combat radiology. Diagnostic imaging of blast and ballistic injuries*. Springer, New York 2010.
3. Ghom A.: *Textbook of oral radiology. 2nd edition*. Elsevier India, Taramani 2015.
4. Grabherr S., Grimm J.M., Heinemann A. (red.): *Atlas of postmortem angiography*. Springer, Cham 2016.
5. Kerren A., Stasko J.T., Fekete J.D., North C. (red.): *Information visualization. Lecture notes in computer science. Volume 4950*. Springer, Berlin Heidelberg 2008.
6. Kumar L., Pandey P., Wimpenny D. (red.): *3D printing and additive manufacturing technologies*. Springer, Singapore 2019.
7. Levy A., Harcke H.: *Essentials of forensic imaging – a text-atlas*. CRC Press, Boca Raton 2010.
8. Różyło-Kalinowska I., Różyło T.K.: *Współczesna radiologia stomatologiczna*. Czelej, Lublin 2015.
9. Thali M.J., Dirnhofer R., Vock P.: *The virtopsy approach: 3D optical and radiological scanning and reconstruction in forensic medicine*. CRC Press, Boca Raton 2009.
10. Thali M.J., Viner M.D., Brogdon B.G.: *Brogdon's forensic radiology. 2nd edition*. CRC Press, Boca Raton 2010.
11. Vogel B., Vogel H. (red.): *Forensics, radiology, society, x-rays: tools and documents*. Verlag Dr. Kovač, Hamburg 2014

Histopatologia sądowa

1. Cummings P.M., Trelka D.P., Springer K.M.: *Atlas of forensic histopathology*. Cambridge University Press, Cambridge 2011.
2. Dettmeyer R.B.: *Forensic histopathology. Fundamentals and perspectives*. Springer-Verlag, Berlin Heidelberg 2014.
3. Fineschi V., Baroldi G., Silver M.D.: *Pathology of the heart and sudden death in forensic medicine*. CRC Press, Boca Raton 2006.
4. Janssen W.: *Forensic histopathology*. Springer-Verlag, Berlin Heidelberg 1984.
5. Kasjanow M.J.: *Zarys histologii sądowo-lekarskiej*. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 1956.

Odontologia sądowa

1. Adams C., Carabott R., Evans S.: *Forensic odontology – an essential guide*. Wiley-Blackwell, Hoboken 2014.
2. Bowers M.: *Forensic dental evidence – an investigator's handbook. 2nd edition*. Academic Press, Cambridge 2011.
3. Dorion R.B.J. (red.): *Bitemark evidence. A color atlas and text. 2nd edition*. CRC Press, Boca Raton 2011.
4. Senn D.R., Stimson P.G.: *Forensic dentistry. 2nd edition*. CRC Press, Boca Raton 2010.
5. Senn D.R., Weems R.A.: *Manual of forensic odontology. 5th edition*. CRC Press, Boca Raton 2013.
6. Stimson P.G., Mertz C.: *Forensic dentistry*. CRC Press, Boca Raton 1997.
7. Taylor J., Kieser J.: *Forensic odontology – principles and practice*. Wiley-Blackwell, Hoboken 2016.

Genetyka sądowa

1. Bal J. (red.): *Genetyka medyczna i molekularna*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2017.
2. Branicki W., Kupiec T., Wolańska-Nowak P.: *Badania DNA dla celów sądowych*. Wydawnictwo Instytutu Ekspertyz Sądowych, Kraków 2008.

3. Buckleton J., Triggs C.M., Walsh S.J. (red.): *Forensic DNA evidence interpretation*. CRC Press, Boca Raton 2004.
4. Butler J. (red.): *Forensic DNA typing: biology, technology, and genetics of STR markers. 2nd edition*. Academic Press, Cambridge 2005.
5. Butler J.M.: *Advanced topics in forensic DNA typing: interpretation*. Academic Press, Cambridge 2015.
6. Butler J.M.: *Advanced topics in forensic DNA typing: methodology*. Academic Press, Cambridge 2012.
7. Butler J.M.: *Fundamentals of forensic DNA typing*. Academic Press, Cambridge 2010.
8. Drewna G., Ferenc T. (red.): *Genetyka medyczna: podręcznik dla studentów*. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2011.
9. Elston R., Olson J., Palmer L. (red.): *Biostatistical genetics and genetic epidemiology*. John Wiley & Sons, Chichester 2002.
10. Evett I.W., Weir B.S.: *Interpreting DNA evidence: statistical genetics for forensic scientists*. Sinauer Associates, Sunderland 1998.
11. Goodenberger M.L., Thomas B.C., Kruisselbrink T. (red.): *Practical genetic counseling for the laboratory*. Oxford University Press, Oxford 2017.
12. Goodwin W., Linacre A., Hadi A.: *An introduction to forensic genetics. 2nd edition*. Wiley-Blackwell, Hoboken 2011.
13. Hartl D.L., Jones E.W.: *Genetics: principles and analysis. 4th edition*. Jones and Bartlett Publishers, Sudbury 1998.
14. Sahu S.C (ed.): *Toxicogenomics*. John Wiley & Sons, Chichester 2008.
15. Singleton P.: *Dictionary of DNA and genome technology. 2nd edition*. Wiley-Blackwell, Hoboken 2010.
16. Stojanowska W., Miścicka-Śliwka D.: *Dowód z badań DNA a inne dowody w procesach o ustalenie ojcostwa*. Wydawnictwo Prawnicze LEX, Warszawa 2000.
17. Szczerkowska Z.: *Badania biologiczne w sądowym ustalaniu ojcostwa*. Wydawnictwo Instytutu Ekspertyz Sądowych, Kraków 1998.
18. Weir B.S.: *Genetic data analysis II: methods for discrete population genetic data*. Sinauer Associates, Sunderland 1996.

Antropologia sądowa

1. Bass W.M.: *Human osteology. A laboratory field manual*. Missouri Archaeological Society, Springfield 2005.
2. Burns K.R.: *Forensic anthropology. Training manual*. Pearson Education, Boston 2013.
3. Byers S.: *Introduction to forensic anthropology. 5th edition*. Routledge, Abingdon 2017.
4. Byers S.N.: *Forensic anthropology. Laboratory manual*. Pearson Education, Boston 2011.
5. Christensen A.M., Passalacqua N.V.: *A laboratory manual for forensic anthropology*. Academic Press, Cambridge 2018.
6. İşcan M.Y., Steyn M.: *The human skeleton in forensic medicine. 3rd edition*. Charles C Thomas Publisher, Springfield 2013.
7. Komar D., Buikstra J.: *Forensic anthropology contemporary theory and practice*. Oxford University Press, Oxford 2008.
8. Sails A., Tang Y.W. (red.): *Methods in microbiology*. Academic Press, Cambridge 2015.
9. Schmitt A., Cunha E., Pinheiro J. (eds): *Forensic anthropology and medicine. Complementary sciences from recovery to cause of death*. Humana Press, Totowa 2006.
10. Trzciniński M. (red.): *Archeologia sądowa w teorii i praktyce*. LEX Wolters Kluwer, Warszawa 2013.

Entomologia sądowa i tanatopraksja

1. Amendt J., Goff M.L., Campobasso C.P., Grassberger M. (red.): *Current concepts in forensic entomology*. Springer, New York 2010.
2. Byrd J.H., Tomberlin J.K. (red.): *Forensic entomology. The utility of arthropods in legal investigations*. CRC Press, Boca Raton 2020.
3. Greenberg B., Kunich J.C. (red.): *Entomology and the law. Flies as forensic indicators*. Cambridge University Press, Cambridge 2002.
4. Gunn A.: *Essential forensic biology. 3rd edition*. Wiley-Blackwell, Hoboken 2019.
5. Kaczorowska E., Draber-Mońko A.: *Wprowadzenie do entomologii sądowej*. Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2009.
6. Mayer R.G.: *Embalming. History, theory and practice. 2nd edition*. Appleton and Lange, Stamford 1996.
7. Rivers D.B., Dahlem G.A. (red.): *The science of forensic entomology*. Wiley-Blackwell, Hoboken 2014.
8. Smith K.G.V.: *A manual of forensic entomology*. Natural History Museum Publications, London 1986.
9. Tomberlin J.K., Benbow M.E. (red.): *Forensic entomology. International dimensions and frontiers*. CRC Press, Boca Raton 2015.

Badanie śladów biologicznych i mechanizmu powstania plam krwi

1. Bevel T., Gardner R.M.: *Bloodstain pattern analysis with an introduction to crime scene reconstruction. 3rd edition*. CRC Press, Boca Raton 2008.
2. Eckert W.G., James S.H.: *Interpretation of bloodstain evidence at crime scenes*. Elsevier, New York 1989.
3. James S.H., Eckert W.G.: *Interpretation of bloodstain evidence at crime scenes. 2nd edition*. CRC Press, Boca Raton 1999.
4. James S.H., Kish P.E., Sutton T.P.: *Principles of bloodstain pattern analysis: theory and practice*. CRC Press, Boca Raton 2005.

5. James S.H.: *Scientific and legal applications of bloodstain pattern interpretation*. CRC Press, Boca Raton 1999.
6. Pawłowski R.: *Medyczno-sądowe badanie śladów biologicznych*. Wydawnictwo Instytutu Ekspertyz Sądowych, Kraków 1997.
7. Wonder A.Y., Yezzo G.M.: *Bloodstain patterns: identification, interpretation, and application*. Academic Press, Cambridge 2015.

Kryminalistyka – zagadnienia ogólne

1. Całkiewicz M.: *Ogłędziny zwłok i miejsca ich znalezienia*. Poltex, Warszawa 2010.
2. Fisher B.A.J., Tilstone W.J., Woytowicz C. (red.): *Introduction to criminalistics. 1st edition*. Academic Press, Cambridge 2009.
3. Girard J.E. (red.): *Criminalistics. forensic science, crime, and terrorism. 4th edition*. Jones & Bartlett Learning, Burlington 2018.
4. Gruza E., Goc M., Moszczyński J.: *Kryminalistyka. Czyli o współczesnych metodach dowodzenia przestępstw*. Wolters Kluwer, Warszawa 2020.
5. Hanausek T.: *Kryminalistyka. Zarys wykładu*. Wolters Kluwer, Warszawa 2009.
6. Hanausek T.: *Zarys taktyki kryminalistycznej*. Wydawnictwo ABC, Warszawa 1994.
7. Hołyst B.: *Kryminalistyka*. Wolters Kluwer, Warszawa 2017.
8. Houck M.M., Crispino F., McAdam T.: *The science of crime scenes*. Academic Press, Cambridge 2012.
9. Kała M., Wilk D., Wójcikiewicz J. (red.): *Ekspertyza sądowa. Zagadnienia wybrane*. Wolters Kluwer, Warszawa 2017.
10. Kwiatkowska-Wójcikiewicz V., Zubańska M. (red.): *Współczesna kryminalistyka. Wyzwania i zagrożenia*. Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, Szczytno 2015.
11. Kwiatkowska-Wójcikiewicz V., Wilk D., Wójcikiewicz J. (red.): *Kryminalistyka a nowoczesne technologie*. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2019.
12. Kwiatkowska-Wójcikiewicz V.: *Ogłędziny miejsca. Teoria i praktyka*. TNOiK Dom Organizatora, Toruń 2011.
13. Taracha A.: *Czynności operacyjno-rozpoznawcze. Aspekty kryminalistyczne i prawnodowodowe*. Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2006.
14. Widacki J. (red.): *Kryminalistyka*. C.H. Beck, Warszawa 2018.
15. Widła T. (red.): *Obszary badawcze współczesnej kryminalistyki*. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2011.
16. Wilk D. (red.): *Kryminalistyka. Przewodnik*. TNOiK Dom Organizatora, Toruń 2013.
17. Wójcikiewicz J., Kwiatkowska-Wójcikiewicz V. (red.): *Paradygmaty kryminalistyki*. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2016.

Kryminalistyka – badania szczegółowe

1. Bachliński R., Policha A. (red.): *Fizykochemiczne badania śladów kryminalistycznych*. Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Policji, Warszawa 2013.
2. Brożek-Mucha Z.: *Balistyka chemiczna*. Wydawnictwo Instytutu Ekspertyz Sądowych, Kraków 2008.
3. Caddy B (red.): *Forensic examination of glass and paints*. Taylor & Francis, London & New York 2001.
4. Di Maggio R.M., Barone P.M (red.): *Geoscientists at crime scenes. A companion to forensic geoscience*. Springer, Cham 2017.
5. Grzeszyk C.: *Daktyloskopia*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1992.
6. Houck M.M. (red.): *Materials analysis in forensic science*. Academic Press, Cambridge 2016.
7. Johll M.E.: *Investigating chemistry. A forensic perspective*. W.H. Freeman, New York 2007.
8. Kasprzak J.: *Otoskopia kryminalistyczna. System identyfikacji. Zagadnienia dowodowe*. Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn 2003.
9. Kobilinsky L.F. (red.): *Forensic chemistry handbook*. John Wiley & Sons, Chichester 2012.
10. Kołdecki H.: *Kryminalistyczne zastosowania termografii*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1979.
11. Kościelniak P., Piekoszewski W. (red.): *Chemia sądowa*. Wydawnictwo Instytutu Ekspertyz Sądowych, Kraków 2002.
12. Kulicki M., Kwiatkowska-Wójcikiewicz V., Stępa L.: *Kryminalistyka. Wybrane zagadnienia teorii i praktyki śledczo-sądowej*. Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2009.
13. Kulicki M.: *Dowodowa problematyka współczesnej broni strzeleckiej*. Wydawnictwo Instytutu Ekspertyz Sądowych, Kraków 2001.
14. Mazurek A.: *Badania mineralogiczne śladów kryminalistycznych*. Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Policji, Warszawa 2000.
15. Moszczyński J.: *Daktyloskopia. Zarys teorii i praktyki*. Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Policji, Warszawa 1997.
16. Rodowicz L.: *Kryminalistyczne badanie śladów obuwia*. Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Policji, Warszawa 2000.
17. Ruszkowski Z.: *Fizykochemia kryminalistyczna*. Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Policji, Warszawa 1993.